

Konzulační materiál Evropské komise k revizi Směrnice o zprostředkování v pojišťovnictví (IMD)

Komentáře a odpovědi České národní banky

A. OBECNÉ PŘIPOMÍNKY

1. Na základě zkušeností získaných z dohledové praxe požaduje Česká národní banka, aby byla revidovaná IMD postavena na následujících principech:

- **nastavení transparentní struktury zprostředkovatelů** vymezením dvou základních typů distributorů na finančním trhu s podnikatelským oprávněním, a to
  - samostatný zprostředkovatel, který vykonává činnost na vlastní odpovědnost (s tím, že řetězení zprostředkovatelů se nepřipouští)
  - vázaný zástupce, který může mít smluvní vztah o zprostředkování pouze s jedním nadřízeným subjektem (poskytovatelem finančních produktů nebo samostatným zprostředkovatelem); nadřízený subjekt plně odpovídá za jeho činnost.
- **stanovení pravidel jednání pro všechny osoby jednající se zákazníky** (zprostředkovatele i zaměstnance poskytovatelů finančních produktů), která zahrnují
  - princip jednat kvalifikovaně, čestně, spravedlivě a v nejlepším zájmu zákazníka
  - poskytovat informace o produktu či službě v rozsahu dostatečném pro rozhodnutí zákazníka, které zahrnují rovněž informace o pobídkách, poplatcích a celkových nákladech spojených s produktem či poskytovanou službou
- **stanovení požadavku na odbornou způsobilost pro všechny osoby jednající se zákazníky** (zprostředkovatele i zaměstnance poskytovatelů finančních produktů); konkrétní fyzická osoba by měla vykonávat pouze ty činnosti, ke kterým má dostatečnou odbornost (odborné znalosti a odborné dovednosti tyto znalosti aplikovat v praxi), i když s ohledem na různé lokální podmínky není vhodné stanovit detailní pravidla odbornosti na úrovni EU. Navíc u zaměstnanců je zajištění odbornosti věcí zaměstnavatele, a i proto nejsou detailní pravidla na místě.

Uvedené principy jsou základem pro formulaci stanoviska České národní banky k dotazům uvedeným v konzultačním materiálu Evropské komise k revizi směrnice o zprostředkování pojištění.

2. Česká národní banka je výrazným zastáncem zachování principu subsidiarity a minimální harmonizace u IMD. Je nezbytné připustit, aby směrnice v určitých případech nebránila přísnější národní úpravě v závislosti na specifikách a tradicích jednotlivých trhů, např. pokud by IMD v rozporu s naší níže uvedenou připomínkou i nadále umožňovalo vazbu vázaných

zástupců na více nadřízených osob, požadujeme možnost upravit v rámci České republiky tuto problematiku přísnějším způsobem, tj. připustit vazbu jen na jednu osobu (a to v rámci harmonizace s pravidly MiFID). Česká národní banka však nepředpokládá, že by takových případů bylo v České republice větší množství.

3. Česká národní banka podporuje úsilí Evropské komise v oblasti omezování a řízení střetu zájmů, zvýšení transparentnosti a rozšíření působnosti IMD na pojišťovny. Současně podporuje vymezení obecných požadavků odbornosti s tím, že konkrétní úprava by měla být ponechána na národní legislativě.

4. Česká národní banka dále vyzývá Evropskou komisi, aby pravidla pro distribuci non-PRIPs produktů byla v co nejvyšší míře podmnožinou pravidel pro distribuci PRIPs produktů, aby povinné subjekty nebyly nuceny aplikovat dva výrazně rozdílné postupy; obdobný přístup prosazuje ČNB i v oblasti revize MiFID.

B. ODPOVĚDI NA JEDNOTLIVÉ OTÁZKY

I.

A1. Do you agree with the Commission services general approach outlined in the box above? Should information requirements as contained in Article 12 of the IMD be extended to direct writers taking into account the specificities of existing distribution channels?

A1: Česká národní banka souhlasí s navrženým postupem. V rámci zohlednění specifík jednotlivých distribučních kanálů považuje za důležité, aby se na pojišťovny při distribuci vlastních produktů nevztahovala pouze ustanovení specifická pro činnost nezávislých zprostředkovatelů (např. povinnost provádět nestrannou analýzu konkurenčních produktů, atd.), ale všechny ostatní povinnosti ano.

A2. Should the exemption from information requirements for large risk insurance products as laid down in Article 12 (4) of the IMD be retained? Please provide reasons for your reply.

A2: Česká národní banka podporuje zachování stávajících výjimek pro tzv. „velká rizika“. Tato rizika jsou spojena s poskytováním služeb velkým korporátním klientům, kteří mají dostatečné ekonomické i profesionální zázemí a nepotřebují zvýšenou veřejnoprávní ochranu při jednání s poskytovateli pojistných produktů.

A3. In the context of the information requirements for the mediation of insurance products other than PRIPs, do you think that the possibility for Member States to impose stricter requirements should be maintained? Please provide reasons for your reply.

A3: Česká národní banka podporuje možnost uplatnit na národní úrovni přísnější informační požadavky pro distribuci non-PRIPs produktů. Toto stanovisko je v souladu s obecnou připomínkou č. 2, podle které by měla IMD obecně umožnit zavedení přísnějších požadavků na národní úrovni vzhledem k různým znalostem klientů na různých trzích a dalším lokálním specifikům.

A4. In the context of the information requirements, do you think a definition of "advice" should be introduced? Please provide reasons for your reply.

A5. If you think that a definition of advice is needed for the mediation of insurance products other than PRIPs, would a definition similar or identical to the definition in MiFID¹² be appropriate? Please provide reasons for your reply.

A4&A5: Tam kde je to vhodné, podporuje Česká národní banka sjednocování definic napříč sektory. Česká národní banka se ztotožňuje se závěrem 3L3 Task Force on PRIPs, podle kterého je nezbytné upravit stávající definici poradenství v MiFID způsobem, který by nevyvolával pochyby a byl použitelný pro všechny PRIPs produkty.¹ Česká národní banka zastává dále stanovisko, že problematika poradenství v pojišťovnictví by měla být co nejvíce sladěna s oblastí kapitálových trhů. Je nutné rozlišovat poradenství jako službu poskytovanou klientovi na jeho žádost (tato činnost by měla být provozována osobami nezávislými na poskytovateli pojistného produktu) od upozornění na případná rizika spojená s produktem, který klient požaduje. V této souvislosti považujeme také za žádoucí, aby revidovaná IMD obsahovala jasná kritéria pro rozlišení poradenství a zprostředkování (resp. prodej pojistných produktů).

Pokud by byla vytvořena (s MiFID jako východiskem) jednotná definice i pravidla poradenství pro PRIPs, pak musí být stejné pojetí přijato i pro non-PRIPs produkty (viz obecná připomínka č. 4). Povinnost jednat s odbornou péčí musí být poskytovateli pojistných produktů i zprostředkovateli uložena jako jedna ze základních povinností při výkonu poradenství i při zprostředkování (resp. přímém prodeji), ale nikoli přímo v rámci definice poradenství.

A6. Do you consider that certain insurance products (other than PRIPs) can be sold without advice? If yes, which products would you have in mind and how could possible detriment for consumers be mitigated?

A6: Odpověď na tuto otázku je spojena s budoucí definicí poradenství. Česká národní banka zastává názor, že by požadavky na poradenství a případně i na zprostředkování mohly být výrazně omezeny nebo eliminovány, jde-li o prodej

a) jednoduchých produktů (havarijní pojištění, pojištění zavazadel, pojištění domácnosti a některé další produkty neživotního pojištění),

b) produktů, u kterých je maximální výše pojistného plnění omezena např. na 5 tis. EUR. Ale i při zprostředkování těchto produktů musí být poskytnuty základní informace o produktu a jeho podmínkách, informace o zprostředkovateli a poskytovateli služby, případně další informace.

A7. What practical measures could be envisaged for reducing the administrative burden in this area?

A7: Významný prostor pro omezení administrativní zátěže spatřujeme v koncepci, kdy pravidla pro non-PRIPs produkty budou pouhou podmnožinou pravidel pro PRIPs produkty.

¹ V rámci 3L3 Task force on PRIPs bylo rovněž podpořeno, aby nebyla používána dvojitá definice poradenství pro PRIPs a non-PRIPs MiFID produkty.

II.

B1. What high level principles would you propose to effectively manage conflicts of interest, taking into account the differences between investments packaged as life insurance policies and other categories of insurance products?

B1: Obecné principy v IMD by měly zahrnovat pouze obecnou povinnost jednat kvalifikovaně, čestně, spravedlivě a v nejlepším zájmu zákazníků. Samozřejmostí by mělo být i povinné informování o možném střetu zájmů.

B2. How could these principles be reconciled for all participants involved in the selling of insurance products?

B2. Česká národní banka doporučuje minimalizovat případné výjimky pro přímou distribuci, neboť i zaměstnanci pojišťoven bývají většinou odměňováni v závislosti na prodeji a možný střet zájmů se u nich vyskytuje v obdobné míře, jako u zprostředkované distribuce.

B3. Do you agree that the MiFID Level 1 regime could be regarded as starting point for the management of conflicts of interests? If not, please explain why.

B3: Česká národní banka považuje pravidla pro střet zájmů stanovená v Level 1 MiFID za vhodný výchozí bod regulace střetu zájmů v IMD. Tato pozice je v souladu s naší obecnou připomínkou č. 4, podle které by nemělo docházet k vytváření speciálních pravidel pro non-PRIPs produkty, ale mělo by se využít vybrané části regulace PRIPs (a v případě PRIPs se předpokládá použití MiFIDu jako východiska).

B4. How can the transparency of remuneration in the sale of non-PRIPs insurance policies be improved for all participants involved in the selling of insurance products, taking into account the need for a level playing field?

B4. V souladu s naší obecnou připomínkou č. 4 by měla být pravidla týkající se transparency odměňování pojišťovacích zprostředkovatelů u PRIPs a non-PRIPs ve vzájemném souladu. Současně považujeme za vhodné, aby byla informace o odměňování (provizích) za zprostředkování sdělována klientům povinně a nikoli pouze na požádání, vyjma produktů, u kterých by byly sníženy požadavky na zprostředkování (viz výše). V takovém případě postačí, pokud by měl klient nárok na informaci o provizi na požádání. Pokud nelze sdělit přesnou částku, musí být sděleny alespoň principy stanovení provize a odhad výše provize. Výjimkou je pojištění velkých rizik a činnost zajišťovacích zprostředkovatelů, kde by tato informace nemusela být sdělována.

Pokud jde o problematiku provize v distribučním řetězci, považujeme za nezbytné, aby měl klient k dispozici informaci o celkové výši provize bez ohledu na strukturu řetězce. Není přijatelné, aby svou provizi sděloval pouze poslední článek; takový přístup by znemožnil srovnání nákladovosti smlouvy.

B5. Do you agree that all insurance intermediaries should have the right to be treated equally in terms of the structure of their remuneration, e.g. that brokers should be allowed to receive commissions from insurance undertakings as insurance agents?

B5. Česká národní banka zastává stanovisko, že je třeba rozlišovat závislé zprostředkovatele a nezávislé poradce. Nezávislý poradce by měl být odměňován pouze klientem a ne pojišťovnou, aby nedošlo k oslabení jeho povinnosti hájit především zájmy klienta.

B6. What conditions should apply to disclosure of information on remuneration?

B6: Sdělení o odměňování (provizi) musí být určité, srozumitelné a přesné tak, aby byl klient schopen na základě informace o nákladech a vztahu zprostředkovatele k poskytovateli pojistného produktu učinit kvalifikované rozhodnutí.

B7. What types/kinds of remuneration need to be included in the information on remuneration?

B7. Podle názoru České národní banky by měla informace o odměňování (provizi) zahrnovat všechny druhy provizí (tj. peněžní i nepeněžní).

III.

Obecně k působnosti směrnice: Česká národní banka podporuje působnost založenou na definici jednotlivých činností a nikoliv jednotlivých typů pojišťovacích zprostředkovatelů, a to zejména s ohledem na stávající roztržitěnou právní úpravu v jednotlivých členských státech, kdy se počet jednotlivých kategorií výrazně liší. Působnost založená na službách a ne typech subjektů je také běžně používána v jiných sektorech – bankovníctví, investiční služby, a vyhovuje.

C1. In order to guarantee a real level playing field between all participants involved in the selling of insurance products, to what extent should the current IMD requirements also be applicable to direct writers and their employees? Please, specify which particular requirements should apply and reflect on the particularities of direct sales with examples (how, where, under what circumstances, etc.)

C1: Česká národní banka podporuje podřízení přímého prodeje režimu IMD, neboť klientovi by se měla dostat stejná úroveň odborné péče bez ohledu na to, kdo mu produkt prodává. Na pojišťovny (a tím nepřímě i na jejich zaměstnance) by tedy měla dopadat ustanovení upravující postupy při prodeji a informování zákazníků. Problematika konkrétní odbornosti zaměstnanců, ani jejich případné registrace, by se v IMD neměla řešit (a měla být ponechána na národní úpravě členských států), a to jak pro účely přímého, tak i zprostředkovaného (produkty jiných pojišťoven) prodeje. Odpovědnost za zaměstnance nese příslušný zprostředkovatel (nebo pojišťovna) a není opodstatněné ukládat další administrativní povinnosti zatěžující jak podnikající subjekty, tak orgány dohledu.

C2. A lack of clarity about the scope of the IMD could lead to unnecessary administrative burden. What are the possible clarifications that could be brought to the current scope of the IMD in this respect?

C3. What conditions/reasons for exemption from IMD2 should be in place taking into account the need to ensure legal certainty and consumer protection?

C2&C3: Česká národní banka nepodporuje zachování výjimky z působnosti IMD pro jednodušší produkty. Zastáváme stanovisko, že působnost by měla zahrnout maximum produktů a že současně není žádoucí zavádět třetí (vedle PRIPs a non-PRIPs) režim v oblasti distribuce pojistných produktů. Konečný názor však lze vyslovit až po vyjasnění výsledné podoby PRIPs. Dále nepovažujeme za žádoucí umožnit distribuci určitých pojistných produktů přes subjekty mimo režim IMD v zájmu odstranění možné arbitráže mezi regulovaným a neregulovaným prodejem takových produktů. Poskytovatelé jiných služeb např. cestovní kanceláře, pronajímatelé aut apod. distribující některé např. pojistné produkty, by mohli působit jednoduše v pozici vázaných zástupců pojišťoven. Tak zajistit, aby plnili standardní požadavky směrnice a přitom na ně nebyly kladeny nadměrné a zbytečné nároky, vzhledem ke specifčnosti jejich činnosti a vzhledem k omezenému rozsahu jimi distribuovaných produktů. Souhlasíme s návrhem zachovat současný stav, kdy tipaři do působnosti IMD nespadají. Stávající definici zprostředkování v IMD považujeme za vyhovující.

C4. Should a website or a person who just gives information about insurance fall under the scope of the IMD? How could the boundaries be more clearly defined in respect to insurance intermediation?

C4. V případě internetu je důležitá zejména skutečnost, zda lze přes hypertextový odkaz přejít přímo do e-shopu či podobné aplikace, kde je možné zakoupit vybraný pojistný produkt, z čehož získává provozovatel stránky provizi. Za důležité lze považovat také to, zda daná aplikace či proces vyhodnocuje individuální situaci klienta, než jej přesměruje k určitým produktům nebo produktům určité pojišťovny (pak by nešlo o tipařství, ale o zprostředkování).

C5. Do you have examples of activities which, in the majority of Member States, fall under the IMD but which you believe should not be covered, such as sales of certain insurance products by car rental companies? Or conversely, do you have examples of activities which currently do not fall under the IMD but which should be covered?

C5. Viz odpověď na otázku 2 a 3.

C 6. Which particular requirements stemming from the Directive on the Distance Marketing of Financial Services (DMFS) need to be taken into account in IMD2? How does the definition of supplier in the DMFS Directive affect the definition of insurance intermediation?

C6. Česká národní banka považuje za dostačující, aby bylo v revidované IMD výslovně uvedeno obecné ustanovení typu, že členské státy zajistí, aby se požadavky vyplývající z DMFS vztahovaly i na zprostředkování v pojišťovnictví. Současně je dle našeho názoru nezbytné zachovat základní model odpovědnosti, že za vázaného zástupce odpovídá pojišťovna nebo nadřízený zprostředkovatel.

Nad rámec výše uvedených odpovědí na otázky 1-6 požadujeme vypuštění stávající formulace, která definuje smluvně vázaného zprostředkovatele pojištění tak, že může být vázán i na více pojišťoven (čl. 2 odst. 7 IMD). Vázaný zástupce by měl dle našeho názoru být navázán pouze na jednoho poskytovatele služeb, a to i s ohledem na jeho možnou notifikaci prostřednictvím pojišťovny.

IV.

D1. Do you agree with the inclusion of the definition of the freedom to provide services (FOS), as laid down in the Luxembourg Protocol of CEIOPS²¹, in the text of the IMD?

D1: Česká národní banka souhlasí s návrhem začlenit definici FOS dle Lucemburského protokolu, který vznikl v rámci CEIOPS.

D2. Is there a need to further clarify the rules regarding freedom of establishment (FOE) and integrate these rules in the IMD?

D2: Ano, považujeme za důležité, aby pravidla pro FOE byla upravena v IMD tak, aby nedocházelo k interpretačním pochybnostem.

Test podle místa charakteristického plnění se v oblasti zprostředkování pojistných produktů v současné době nepoužívá a vzhledem k tomu, že se podle názoru České národní banky obecně neosvědčuje a vede k nejasnostem, tak odmítáme i jeho případné využití do budoucna. Jednou z možností je umístění pojistného rizika s výjimkou pro cestovní pojištění a některé další případy; další možností je lokalizace služby tam, kde ji přijímají klienti, zejména pokud jde o službu poskytovanou na základě aktivního oslovení klientů v určité zemi.

D3. How can the notification process be made more efficient and useful?

D3: Česká národní banka podporuje elektronické přijímání notifikací v případě FOS i FOE; toto by však nemělo být řešeno v textu IMD, ale v rámci spolupráce v EIOPA.

D 4. Do you agree that further rules on FOS and FOE should be included in a revised IMD in order to provide more legal certainty?

D4: Souhlasíme, viz stanovisko k otázce č. 2.

D5. Are there any issues with regard to the general good rules in relation to the cross-border dimension of insurance intermediation? If so, please provide further details.

D5: Česká národní banka se ve své dohledové praxi neseetkala s problémy při výkladu pojmu „veřejné blaho“ v souvislosti s přeshraničním poskytováním zprostředkování.

D6. What problems do insurance intermediaries face today when selling cross border? How should the IMD be amended to improve the conditions for FOE/FOS activities?

D6: Nejsme si vědomi výraznějších problémů a ani účastníci trhu v reakci na naši žádost o vyjádření žádné problémy neindikovali.

D7. Would the integration of the CEIOPS Luxembourg Protocol clause on mutual recognition in a revised IMD be useful in this respect?

D7: Česká národní banka podporuje harmonizaci v oblasti uznávání odbornosti. Současně však upozorňujeme na nutnost sjednocení národních definic různých typů pojišťovacích

zprostředkovatelů, a to tak, aby nebyly definovány dle kategorií, ale dle obsahu vykonávané činnosti.

D8. Could provisions similar to those contained in the E-Commerce Directive regarding an appropriate and transparent use of general good rules be integrated into the IMD2?

D8: V současné době nemá Česká národní banka na tuto problematiku vyhraněný názor, a to v důsledku omezených zkušeností s využití směrnice o elektronickém obchodě.

V.

E1. What high level requirements on the knowledge and ability of all participants involved in the selling of insurance products would be appropriate in view of the existing differences in the applicable qualification systems in Member States?

E2. Should these requirements be adapted according to the distribution channel? If so, how?

E1&E2: Česká národní banka podporuje stanovení obecných principů pro znalosti a schopnosti pojišťovacích zprostředkovatelů i zaměstnanců pojišťoven. V případě pojišťovacích zprostředkovatelů jednoznačně podporujeme stejné obecné požadavky pro všechny kategorie. Domníváme se, že stanovení konkrétních požadavků by mělo být výlučně v kompetenci národních úprav, forma BTS je v této oblasti nevhodná.

VI.

1. What practical challenges do you think should be addressed when drafting new legislation on the distribution of insurance PRIPs?

2. What are the most important practical issues to be considered when applying the MiFID benchmark to the selling of insurance PRIPs?

F1&F2: Česká národní banka se k problematice PRIPs vyjádří ve svém stanovisku ke konzultačnímu materiálu k PRIPs.